

アイヌタイムズ

第 1 5 号

El AinuTimes n-ro 15 eldonita en la 20-a de septembro 2000
aŭtoro: JOKOJAMA Hirojuki

Usu-nupuri (*Usu-zan*) opus ruwe ne

(La ajnua [*t.e.* aina] lingvo)

2000 pa 3 cup kese ta, te pakno Ap-ta maciya (*Abuta-tyô*) or ta sirno a korka, sine an hi wano sirsimoye kaska hi a=oyamokte ruwe ne.

Kesto an kor sirsimoye kus, ne maciya or un utar kira pa ruwe ne.

Okake ta, 2000 pa 3 cup 31 to ta Us-nupuri (*Usu-zan*) opus ruwe ne.

Us-nupuri (*Usu-zan*) anak te pakno arwan suy opus sekora=ye ruwe ne.

1663 pa ta, opus hîne cise uhuy wa asiknen isam.

1769 pa ta, nupuri opus wa apehe rap kusu, poronno cise uhuy ruwe ne.

1822 pa ta, opus apehe rap wa Ap-ta kotan a=arustekka wa wâniw erehotnen isam.

Orwano opus kusu 1853 pa ta *Ôusu* an wa 1910 pa ta *Mêzisinzan* an wa 1944 pa ta *Syôwasinzan* an ruwe ne.

1822 pa ta, Ap-ta kotan un utar anak, hoskino nupuriopus hi ta anakne kira pa korka, wan to pakno síran i ta "tane pirka nankor" sekora=yaynu kor hosippa ruwe ne.

Korka kannasuy nupuriopus kusu, inne utar isam ruwe ne.

Arsuy nupuriopus kor, orwano sirno pekor a=nukar yakka sonno ka iyaykipte ruwe ne.

Unzenhugendake ka neno an pe ne.

La monto Us-nupuri (*Usu-zan*) erupcias

(Esperanto)

En la fino de marto en 2000, kutime estas senmova la tero en la urbo Ap-ta maciya (*Abutatyo*), sed ekde iam tertremo tro okazis, tial oni pensis, ke estas strange.

Ekde tiam kelkaj tagoj tertremo tro okazis, tial la urbo loĝanto rifuĝas.

Poste en 31-a de marto en 2000, la monto Us-nupuri (*Usu-zan*) erupcias.

Oni diras, ke ĝis nun la monto Us-nupuri (*Usu-zan*) erupciis sep fojojn.

En la jaro 1663, erupciis, la domoj forbruliĝis kaj kvin homoj mortis.

En la jaro 1769, la fajr-erupcio troviĝis kaj la domoj forbruliĝis.

En la jaro 1822, la fajr-erupcio troviĝis, la vilaĝo Ap-ta kotan komplete detruigis kaj kvindek homoj mortis.

Poste en 1853 la monto *Oousu* aperis, en 1910 la monto *Meezisinzan* aperis kaj en 1944 la monto *Syowasinzan* aperis.

En 1822, la loĝantoj de la vilaĝo Ap-ta kotan rifuĝis kiam la monto erupciis en 1-a fojo kaj post ĉirkaŭ 10 tagoj, ili pensis, "Jam bone." kaj revenis hejmen.

Sed la monto re-erupciis, tial multaj homoj mortis.

Se monto eruptas unufoje, eĉ se oni trovas, ke estas senmove, cetero tio estas vere danĝera.

La okazo pri la japana-monto *Unzenhugendake* estas sama.

1822 pa ta, Us-nupuri (*Usu-zan*) oruspe anak yúkar or ta ka a=ye hawe ne.

Siraw-o-i (*Siraoi*) un Aynu-minzoku-hakubutukan anak *kenkyûhokokusyo dai 4 gô* (iye-inep(4)) ka ta ne yúkar nuye ruwe ne.

Ne yúkar or ta, annoski wano opus nupuri, opus apehe rap wa Ap-ta kotan a=uska.

Ap-ta kotan orowa kira wa arpa p anak, atuy or un terke p uhuy suma neya piyota neya rap kusu sapa uhuy híne, rawoterke yakka atuy wakka ruki ayne hon pisese, sekor an pe a=nuye ruwe ne.

Tanpa ta anakne utari opitta yayitupare kusu, nen ka somo ray ruwe ne.

To-ya maciya (*Tôyako-onsentyô*) cuppok ta an nupuri utorsam wa opus.

3200 *mêtoru* pakno supuya at pe ne ruwe ne.

16000 pakno oka utar kira pa ruwe ne.

To-ya maciya or ta sések toy wakka an wa, nupuri ouske ta an cise a=perpa ka ki, terke suma tomo osma ka ki ruwe ne.

Okake ta péne toy neya piyota neya poronno oka korka, tane utari sitcasnure kor oka.

Tunasno ne utari opitta hosippa wa apunno oka yak pirka sekor ku=yaynu.

Aĉetu nian la ajnuan gazeton "Ainutimes", ni petas.

Abonkotizo: 1500 enoj 4 numere (nur ajnua versio),

2300 enoj 4 numere (ajnuaj kaj japanaj versio)

Varbu la ajnu-lingvaj kontribuojn de legantoj, ni petas.

La temo, la formo, la paĝoj estas libera, kaj ni povas helpi viajn komponaĵojn.

(Kontakto) Poŝtkodo: 047-0033,

Adreso: HAMADA Takaŝi

1-32-136, Tomioka, Otaru-ŝi, Hokkajdo,

e-poŝto: otarunay@yahoo.co.jp (japane),

TTT-ejo: <https://otarunay.at-ninja.jp/taimuzu.html> (japane)

En 1822, la informo pri eruptinta Us-nupuri (Usu-zan) estas parolita en la aina-genta rakonto-versaĵo Jukaro.

En Siraw-o-i (Siraoi) un Aynu-minzoku-hakubutukan (Muzeo pri aina-gento), oni publikis la Jukaron en Kenkyuu-hookokusyo iye-inep(4). (n-ro 4 de raportaĵo de studo.)

En la jukaro, ekde plena punkto, fajraĵoj el la eruptinta monto falis kaj la vilaĝo Ap-ta kotan perdiĝis.

La homoj, kiu rifuĝis de la vilaĝo Ap-ta kotan, saltis en maro, sed fajriantaj ŝtonoj kaj vulkanpolvoj kaj aliaj falis, tial la kapoj fajris. Eĉ homoj, kiu saltis, trinkis maran akvon, finfine ŝveligis siajn abdomenojn, tiel estas skribita.

En nuna jaro, la ĉiuj loĝantoj atentis, tial neniu mortis.

Erupcias disde la flanko de monto en la direkto al okcidento de la urbo To-ya maciya (Tooyako'onsen-tyoo).

Fumis ĝis altaj 3200 metroj.

Ĉirkaŭ dek ses mil homoj rifuĝis.

En la urbo To-ya maciya (Tooyako'onsen-tyoo), varmega-akvo enhavanta malsakan teraĵon multe fluas, tial la domoj ĉe la flanko de monto dispeciĝis, saltintaj ŝtonoj koliziis al la domoj.

Post tio, malsaka teraĵo kaj vulkanpolvo kaj aliaj estas multaj, sed oni pure formetas.

Mi pensas, ke pli bone estas, se la ĉiuj loĝantoj frue revenas la hejmon kaj trankvile loĝas.

Se vi kontaktu Esperante, jene.

e-poŝto: hokkaido_esp_ligo@yahoo.co.jp (Hokkajda Esperanto-Ligo)

rim.) La eldonrajto de AinuTimes apartenas al Ajnu-lingva PEN-Klubo.

rim.) 1. Ruĝa litero estas ajnu-lingva.

2. *Ruĝa kaj kursiva litero estas la pruntovorto originanta el la japana lingvo.*

3. *La pruntovorto estas skribita laŭ la maniero "[99-siki roomaji \(japane\)](#)" de japana latina litero.*

4. La akcenta signo estas aldonita al la ain-lingvaj vortoj enhavanta esceptan akcenton. (Se la unua silabo estas malfermita, la dua silabo enhavas akcenton en Hokkajda dialekto de ain-lingvo. Kaj se la dua silabo estas malfermita, la unua silabo enhavas akcenton.)

5. Verda litero estas Esperanta.